

Redactor: Diana-Cristina Vlad

Coperta: Mona Velcov

Traducerea a fost făcută după originalul în limba rusă: *Pastîrstvo i psihiatriia*, Moscova, 2011.

© Editura Sophia,
pentru prezenta ediție

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

AVDEEV, DMITRI

Psihatria pentru duhovnici / dr. Dmitri Avdeev; trad. din limba rusă de Adrian Tănăsescu-Vlas. – București: Editura Sophia; Alexandria: Cartea Ortodoxă, 2011

ISBN 978-973-136-247-2

ISBN 978-606-529-150-8

I. Tănăsescu-Vlas, Adrian (trad.)

616.89:2

MANIFESTĂRILE FUNDAMENTALE ALE TULBURĂRILOR PSIHICE

Despre boli și necazuri

Atitudinea biblică față de medicină este exprimată cel mai complet în Cartea Înțelepciunii lui Iisus, fiul lui Sirah: *Cinstește pe doctor cu cinstea ce i se cuvine, că și pe el l-a făcut Domnul. Că de la Cel Preaînalt este leacul și de la rege va lua dar... Domnul a zidit din pământ leacuri-le, și omul înțeleapt nu se va îngreșoșa de ele... El a dat oamenilor știință, ca să Se mărească întru leacurile Sale cele minunate. Cu acestea tămăduiește și ridică durerea; spiterul cu acestea va face alifile. Nu este sfârșit lucrurilor Domnului și pace de la El este peste fața pământului. Fiule! În boala ta nu fi nebăgător de seamă; ci te roagă Domnului și El te va tămădui. Depărtează păcatul și întinde mâinile spre faptele drepte și de tot păcatul curățește inimă ta... Si doctorului dă-i loc, că și pe el l-a făcut Domnul și să nu se depărteze de la*

tine, că și de el ai trebunță. Că este vreme când și în mâinile lui este miros de bună mireasmă. Că și el se va ruga Domnului, ca să dea odihnă și sănătate spre viață (Înț. Sir. 38, 1-2, 4, 6-10, 12-14).

Cei mai buni reprezentanți ai medicinei antice, care au fost proslăviți în ceata sfintilor, au arătat lumii un fel aparte de sfîrșenie: cel al doctorilor fără de arginți și al făcătorilor de minuni. Ei au fost proslăviți nu numai pentru că foarte adesea își încheiau viața prin sfârșitul mucenicesc, ci pentru primaiera vocației medicale ca pe o datorie creștinească a milostivirii.

Boala este o vreme a cercetării de sine, o vreme de reflecție, o vreme de pocăință. Să ne amintim, deci, că totul – și boala, și sănătatea – e de la Dumnezeu, iar tot ce e de la Dumnezeu e spre binele nostru. Așadar, să nu ne descurajăm. Milostivul nostru Domn nu va trimite nimănui ispite peste măsură, deoarece, după cuvântul Apostolului, *credincios este Dumnezeu, Care nu va îngădui să fiți ispitiți mai mult decât puteți, ci odată cu ispita va aduce și scăparea din ea, ca să puteți răbdă* (I Cor. 10, 13). Să păstrăm în inimă și aducearea aminte de faptul că *prin multe ne-*

cazuri se cuvine nouă să intrăm întru Împărăția lui Dumnezeu (Fapte 14, 22).

Dimpotrivă, cârtirea, protestul, înrăirea împotriva tuturor și a toate distrug pacea sufletului, sporesc suferințele și – lucrul principal – micșorează sau nimicesc roada duhovnicească, pentru dobândirea căreia au fost trimise. Această roadă e mantuirea noastră. Câteodată, puținătatea credinței, nepăsarea și alte lipsuri duhovnicești asemănătoare ne împiedică să conștientizăm și să înțelegem lucrul acesta.

Multe boli rămân nevindecate, devin cauză de suferințe și moarte. Ciocnindu-se cu asemenea maladii, creștinul ortodox este chemat să se bizuie pe atotbuna voie dumnezeiască, aducându-și aminte că sensul existenței nu este mărginit la viața pământească, ci aceasta reprezintă doar o pregătire pentru veșnicie.

Suferințele sunt urmare nu numai a păcatelor personale, ci și a vătămării și măarginirii generale a naturii omenesti de către păcat, și ca atare trebuie îndurate cu răbdare și cu nădejde. Dumnezeu a găsit de cuviință să facă din suferință un mijloc de mantuire și

curățire, care este eficace pentru oricine îl primește cu smerenie și cu încredere în atotbuna voie dumnezească. După cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur, „cine s-a deprins să-I mulțumească lui Dumnezeu pentru bolile sale nu e departe de sfințenie”.

În antropologia creștină, normalitatea personalității este văzută în unitatea manifestărilor sale duhovnicești, sufletești și trupești, unitate care este atinsă doar cu condiția ca influența sferei duhului să precumpănească. După cuvintele Cuviosului Nicodim Aghioritul, „duhul tău, care îl caută pe Dumnezeul Cel Cercesc, să stăpânească asupra sufletului și a trupului, a căror menire este să rânduiască viața vremelnică”. În această unitate constă autentica sănătate, normalitatea existenței umane.

După cum afirmă Sfântul Teofan Zăvorâțul, în om sfera duhovnicească este alcătuită de evlavie și de viața în frica de Dumnezeu, de conștiință, de căutarea lui Dumnezeu.

Duhul este în primul rând capacitatea omului de a deosebi valorile supreme: binele de rău, adevărul de minciună, frumusețea de urâtenie.

Dacă alegerea în acest domeniu a fost făcută, duhul tinde să supună hotărârii sale sufletul și trupul. Prin duhul său, omul are împărtășire cu Dumnezeu. Fără împărtășire cu Dumnezeu, duhul omului nu e în stare să afle criteriul autentic pentru stabilirea valorilor supreme, întrucât numai Dumnezeu, Care este Binele Absolut, Adevărul Absolut și Frumusețea Absolută, îi poate arăta hotărârea corectă omului.

În mod corespunzător sferelor arătate mai sus ale personalității, oricare boală are în primul rând o natură duhovnicească, și abia apoi una psihofizică. Perspectiva creștină asupra bolilor psihice nu substituie perspectiva medical-biologică, ci îmbogățește, completează și desăvârșește concepția acesteia cu privire la personalitate.

Între specialitățile medicale există una ce are tangență strânsă cu pastorația. Este vorba de psihiatrie. Probabil că nu va fi o exagerare să spunem că numerosi preoți au avut ocazia să se întâlnească, la scaunul spovedaniei sau în vremea celorlalte lucrări legate de îngrijirea sufletească a oamenilor, cu situații când la unul dintre filii lor duhovnicești s-au manifestat anu-

mite tulburări emoționale, comportamentale sau de gândire. Întâlnim și cazuri de îndrumare pastorală a bolnavilor psihic. În fine, există grupul cuprinzător al tulburărilor psihonevrotice „de graniță” (la granița dintre sănătate și boală), a căror răspândire este destul de mare. Sarcina preotului este să îl îndrume pe cel păstorit spre smerenie și răbdare, să se roage pentru el. Sarcina medicului este ca, nădăjduind în ajutorul lui Dumnezeu, să trateze tulburările sufletești prin metodele medicinei contemporane. În urma bolii psihice, sufletul omului parcă se acoperă cu o „ceată”, care trebuie risipită. Așa cum bine observa un preot, un astfel de suflet pierde calea spre Domnul. Voința omului slăbește. Povețele pastorale sunt premature, pentru că suferindul nu le poate recepta în mod adecvat. A trata asemenea maladiei prin mijloace exclusiv ascetice nu este întotdeauna justificat. Aici este oportun ajutorul psihiatrului. Psihiatria pastorală năzuiește să pătrundă în acele sfere ale vieții sufletești care nu sunt calificate drept păcat, dar sunt „vecine” cu el sau îi „dau ghe” bolnavului către el.

Influențând voința omului, rațiunea și emoțiile lui, psihiatrul-psiho-terapeut îl ajută să învingă boala sau urmările ei. El se străduie să înlăture acele simptome și sindroame patologice cum ar fi depresia, anxietatea, astenia etc. care au apărut nu în urma ispitei vrăjmașului, ci din cauze biologice și ereditare. După însănătoșirea sa (care este posibilă), omul se întoarce la starea obișnuită. El poate privi cu luciditate viața din jurul său și pe sine însuși, poate merge la biserică, se poate ruga, poate lucra spre binele familiei sale și al societății.

Pe măsura însănătoșirii bolnavului, ponderea asistenței psihiatricice va scădea, iar cea a asistenței duhovnicești, dimpotrivă, va crește.

Informații generale despre bolile psihice

Psihiatria – disciplina medicală care studiază tabloul clinic, diagnosticarea și tratamentul bolilor psihice.

Bolile psihice – boli ale creierului, care se manifestă prin diferite tulburări ale activității psihice, precum și prin modificări generale ale personalității.